

Sjörärländer

===== FLYTTFÅGELSTRÄCKET VID GNIEŃ 1974. =====

1974 är det sjunde året i följd som medlemmar i Naturklubben bedrivit observationer av flyttfågelsesträcket vid sjön Gnien. Lokalen har varit bevakad under helgdagarna i mars, april, maj, augusti, september och oktober. Oftast har observationerna skett endast på förmiddagarna. Sammanlagt ca 200 obstimmar har insamlats.

Vissa tider har bevakningen varit mindre koncentrerad, en väsentlig anledning har varit uppförandet av nya fågeltornet. Vidare har ofta en ensam ornitolog fått bevaka sträcket. Goda sträckdagar har det då varit helt omöjligt att hinna räkna alla förbisträckande fåglar.

Eftersom bevakningen sker endast några timmar varje vecka, är det omöjligt att göra direkta jämförelser med tidigare års sträckintensitet. Likaså mer ingående av sträcket.

En rapport om det som uppmärksamats under bevakningen 1974 kan dock göras.

En mild och snöfattig vinter följdes av en tidig vår. Då bevakningen började i mars, var sträcket av sånglänka och sångsvan exempelvis redan i full gång. Den 23/2 landade de första sångsvanarna i sjön, den 13/4 bröt de sista upp. Sångsvansträcket brukar i alla högsta grad sätta sin prägel vid sjön. Då inte några större väderförändringar inträffade under månaden, pågick nu också sträcket i lugnt tempo under hela mars. Några stora skaror kom aldrig att ligga i sjön, eftersom de undan för undan skrämdes bort. Som mest låg 150 ex. samtidigt. Lärksträcket pågick hela månaden utan egentliga toppdagar, som mest sågs ca 300 ex. den 23/5.

Den 23 och 24/5 rädde nära nog vindstilla, det var klart och flera

minusgrader på morgnarna. Det blev fina sträckdagar för speciellt kråkor och tofsvipor, dagsiffror på 300 st. kråkor och ca. 150 st. tofsvipor erhöles.

Skrattmåsar var bland de individrikaste sträckarna under våren, dagsiffror på 500 ex. förekom. Den 24/3 anlände de första måsarna, ett betydande sträck förekom sedan under hela april. Huvudsträcket passerade mellan de 6/4 och 14/4.

Den 6 och 7/4 var mycket goda småfågeldagar, svaga vindar och slöjmoln gjorde det lätt att iakttä sträcket. Speciellt den 7/4 var sträcket intensivt. Mellan kl. 7.00 och 8.00 antecknades ca 1500 nordsträckande fåglar. Finktäget, innehållande bofink, bergfink, järnsparv, sävsparv m.fl. var denna dag enastående, ca 2000 ex. under några morgontimmar.

Från mitten av april uppträdde rovfågelnarna allt mer regelbundet, 6-7 arter var minimum under dagarna.

Som vanligt rastade flera arter änder i sjön under april, som mest låg ca 300 ex där.

Det vanligtvis stora sädgåssträcket som passerar över trakten i slutet av april missades i år, bästa dagen blev den 27/4 med endast ca 120 ex. Vadarna som brukar rasta i stora sällskap, saknades beroende på att inte några översvämmingar förekom denna vår. De vanliga Tringa-arterna och brushanar var dock välrepresenterade i sträckprotokollen från månaden. Enstaka flockar av silltrut sträckte över, under senare halvan av maj.

Under augusti uppträdde några arter oftare och i större antal än tidigare år. Detta gäller speciellt ljungpipare och gulkråla, men också vadarter som kärrsnäppa, mosnäppa och strandpipare.

Vädret var under senare delen av månaden helt dominerat av sydliga vindar och därigenom en mycket dålig sikt. Det vanligtvis mycket goda svalsträcket som pågår då, blev utdraget i tiden, och dagar med endast 500 st. sträckande svalor nåddes. Ännu den 7/9 fanns tornsvalor kvar. Nämnvärt för månaden är att bruna kärnhökar uppträdde ofta, såväl den 10/8 som 25/8 fanns minst 4 ex. vid sjön.

September gick tämligen spårlost förbi, de enda som uppträdde någorlunda intressant var grönsiskorna.

Oktober missgynnades av dåligt väder, utom två helgdagar, då också mycket stora fågelmängder sågs passera. Den 6/10 var gåsdagen med ca 330 st. sydsträckande gäss, bland sädgässen iakttogs också 11 st. blåsgäss.

Den 13/10 blev ännu förnämligare, efter en vecka med dåligt väder

88354

RNK/8 1974

84 st. fjällvråkar sträckte över, detta är den största dagssiffran som någonsin noterats i Västmanland. Vid ett tillfälle skruvade 11 st. fjällvråkar över Brunnströmsviken. Mer än 900 st. kråkor sträckte också förbi, detta är den största dagssiffran som noterats vid Gnien för kråka. Flera småfåglarter sträckte också bra, såväl gråsiskor som grönsiskor räknades till ca 400 ex. av vardera. Första kungörnen och sidensvansarna kom.

Resterande del av oktober dominerade gråsiskorna individmässigt i sträckprotokollen.

Under hösten rastade som mest ca 400 änder i sjön.

De ovanligare fåglarterna som iakttagits under sträckbevakningarna vid Gnien, upptas under rubriken Sällsynta fåglar i Surahammars kommun 1974.

Per Zettergren och Sören Larsson

Kanadagäss, Foto Lennart Eriksson